

चतुर्वर्षीयशास्त्रीप्रतिष्ठा(व्याकरणम्) Four Year B.A. (Hon.) in Vyakarana

पाठ्यक्रमस्योद्देश्यानि –

- भाषायाः परिष्कारकस्य व्याकरणशास्त्रस्य आद्योपान्तावबोधनम्।
- साम्प्रतिके सर्वत्र प्रवृत्तत्वात् पाणिनिव्याकरणस्याध्ययनम्।
- व्याकरणशास्त्रस्येतिहासपुरस्सरं पाणिनिपरम्परायाः सम्यग्ज्ञानम्।
- लघुसिद्धान्तकौमुदी इत्यारभ्य सकलव्याकरणग्रन्थानामवबोधनम्।
- भाषापरिष्कारायावश्यकानां सन्धि-कारक-समासादिविषयाणां ज्ञानम्।
- सुबन्त-कृदन्त-तद्धित-तिङन्त-स्त्रीप्रत्ययानामवबोधनम्।
- व्याकरणदर्शनस्यावबोधनम्।
- संस्कृतव्याकरणं मुख्यविषयत्वेन स्वीकृत्य अन्येषामपि वेदाङ्गानानां

बोधः।

- संस्कृतादतिरिक्तम् आधुनिकविषयाणामप्यवबोधनम्।
- असमीयेति प्रान्तीयभाषायाः ज्ञानम्।
- अनेन पाठ्यक्रममाध्यमेन अध्येतॄणां सर्वाङ्गीणविकासाय प्रयत्नः।

पाठ्यक्रमस्य परिणामाः –

- सकलव्याकरणशास्त्रस्येतिहासज्ञानपुरस्सरं पाणिनिपरम्परायां सुदृढा भविष्यन्ति।
- पाणिनिव्याकरणशास्त्रस्य आद्योपान्तावबोधनेन भाषाशुद्धौ सक्षमाः भविष्यन्ति।
- पाणिनिव्याकरणस्य सम्पूर्णप्रक्रियाग्रन्थेषु प्रतिपादितानां विषयाणां सम्यक्तया बोधो भविष्यति।
- पाणिनिव्याकरणस्य दार्शनिकशास्त्रेषु चर्चितानां विषयाणां बोधो भविष्यति।
- पाणिनिव्याकरणस्य दार्शनिकानां ग्रन्थानां न्यायशास्त्रदृष्ट्या ज्ञाने सक्षमाः भविष्यन्ति।
- व्याकरणेन न्याय-साहित्य-बेदादिशास्त्राण्यपि सिद्धानि भविष्यन्ति।
- पाठ्यक्रमोऽयम् उद्योगप्राप्तिकारको भविष्यति।

**चतुर्वर्षीयव्याकरणशास्त्री(प्रतिष्ठा)पाठ्यक्रमस्य प्रारूपम्
(Structure of FYUG Programme in Vyakrana)**

COURSE NO.		SEMESTER –I	Hours / Week	Tutorial / Week	Credit	Internal Marks	External Marks
		NAME OF PAPER					
CVYA101	CORE (DSC-1)	लघुसिद्धान्तकौमुदी-1 (आदितः पञ्चसन्धिं यावत्)	5	1	4	20	80
MVYA102	MINOR (DSE-1)	वेदः / साहित्यम् / सर्वदर्शनम् / न्यायः / ज्योतिषम् / धर्मशास्त्रम् / वेदान्त / मीमांसा / व्याकरणम् (व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते) लघुसिद्धान्तकौमुदी-1(आदितः पञ्चसन्धिं यावत्)	5	1	4	20	80
	IDC-1	राजनीतिविज्ञानम् / दर्शनशास्त्रम् / शिक्षाशास्त्रम् / असमीया / इतिहासः	4	1	3	20	80
	AEC-1 (Lan-1)	आङ्गलम्	4	1	3	20	80
	VAC-1	पर्यावरणाध्ययनम्	4	1	3	20	80
	SEC-1	Information Technology / Mushroom Cultivation / संस्कृतसम्भाषणम्	4	1	3	20	80
					TOTAL CREDITS	20	
SEMESTER –II							
CVYA201	CORE (DSC-2)	लघुसिद्धान्तकौमुदी-2 (अजन्तपुंलिङ्गतः अव्ययं यावत्)	5	1	4	20	80
MVYA202	MINOR (DSE-2)	वेदः / साहित्यम् / सर्वदर्शनम् / न्यायः / ज्योतिषम् / धर्मशास्त्रम् / वेदान्त / मीमांसा / व्याकरणम् (व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते) लघुसिद्धान्तकौमुदी-2 (अजन्तपुंलिङ्गतः अव्ययं यावत्)	5	1	4	20	80
	IDC-2	राजनीतिविज्ञानम् / दर्शनशास्त्रम् / शिक्षाशास्त्रम् / असमीया / इतिहासः	4	1	3	20	80
	AEC-2 (Lan-2)	असमीया/ संस्कृतम्	4	1	3	20	80
	VAC-2	Introduction to Yoga	4	1	3	20	80
	SEC-2	Creative Writing and Translation / Preparation Short flim	4	1	3	20	80
					TOTAL CREDITS	20	
Exit option with 40 Credits : व्याकरणशास्त्रे प्रमाणपत्रम् (Certificate in Vyakarana)							

SEMESTER-III							
CVYA301	CORE (DSC-3)	सिद्धान्तकौमुदी-1 (आदितः अव्ययं यावत्)	5	1	4	20	80
CVYA302	CORE (DSC-4)	सिद्धान्तकौमुदी-2 (कारकप्रकरणतः समासाश्रयप्रकरणं यावत्)	5	1	4	20	80
MVYA303	MINOR (DSE-3)	वेदः / साहित्यम् / सर्वदर्शनम् / न्यायः / ज्योतिषम् / धर्मशास्त्रम् / वेदान्त / मीमांसा / व्याकरणम् (व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते) सिद्धान्तकौमुदी-1 (कारकं समासश्च)	5	1	4	20	80
	IDC-3	राजनीतिविज्ञानम् / दर्शनशास्त्रम् / शिक्षाशास्त्रम् / असमीया / इतिहासः	4	1	3	20	80
	AEC-3	Life Skill	3	1	2	20	80
	SEC-3	Cyber Security	4	1	3	20	80
		TOTAL CREDITS			20		
SEMESTER -IV							
CVYA401	CORE (DSC-5)	सिद्धान्तकौमुदी-3 (अपत्यादिप्रकरणतः द्विरुक्तप्रकरणं यावत्)	5	1	4	20	80
CVYA402	CORE (DSC-6)	सिद्धान्तकौमुदी-4 (भ्वादितः चुरादिप्रकरणं यावत्)	5	1	4	20	80
CVYA403	CORE (DSC-7)	प्रौढमनोरमा-1 (आदितः परिभाषाप्रकरणं यावत्)	5	1	4	20	80
CVYA404	MINOR (DSE-4)	वेदः / साहित्यम् / सर्वदर्शनम् / न्यायः / ज्योतिषम् / धर्मशास्त्रम् / वेदान्त / मीमांसा / व्याकरणम् (व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते) लघुसिद्धान्तकौमुदी-3 (भ्वादितः चुरादिप्रकरणं यावत्)	5	1	4	20	80
	AEC-4	Studies of Assamese Culture/ Spoken English	5	1	4	20	80
		TOTAL CREDITS			20		
Exit option with 80 Credits : व्याकरणशास्त्रे पदविका (Diploma in Vyakarana)							
SEMESTER-V							
CVYA501	CORE (DSC-8)	सिद्धान्तकौमुदी-4 (स्त्रीप्रत्ययः णिच्प्रकरणतः लकारार्थप्रकरणं यावच्च)	5	1	4	20	80
CVYA502	CORE (DSC-9)	सिद्धान्तकौमुदी-5 (कृत्यं कृदन्तप्रकरणञ्च)	5	1	4	20	80
CVYA503	CORE (DSC-10)	परमलघुमञ्जूषा	5	1	4	20	80
CVYA504	CORE (DSC-11)	प्रौढमनोरमा-2 (अक्सन्धितः स्वादिसन्धिं यावत्)	5	1	4	20	80
MVYA505	MINOR (DSE-5)	वेदः / साहित्यम् / सर्वदर्शनम् / न्यायः / ज्योतिषम् / धर्मशास्त्रम् / वेदान्त / मीमांसा / व्याकरणम् (व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते) सिद्धान्तकौमुदी-2 (कृत्यं कृदन्तप्रकरणञ्च)	5	1	4	20	80
		TOTAL CREDITS			20		
SEMESTER-VI							

CVYA601	CORE (DSC-12)	प्रौढमनोरमा-3 (कारकम्, अव्ययीभावश्च)	5	1	4	20	80
CVYA602	CORE (DSC-13)	सिद्धान्तकौमुदी-6 (स्वरवैदिकी)	5	1	4	20	80
CVYA603	CORE (DSC-14)	प्रौढमनोरमा -4 (अजन्तपुंल्लिङ्गप्रकरणम्)	5	1	4	20	80
CVYA604	CORE (DSC-15)	महाभाष्यम् (पस्पशा-प्रत्याहारान्हिकम्)	5	1	4	20	80
CVYA605	MINOR (DSE-6)	वेदः / साहित्यम् / सर्वदर्शनम् / न्यायः / ज्योतिषम् / धर्मशास्त्रम् / वेदान्त / मीमांसा / व्याकरणम्(व्याकरणेतरच्छात्राणां कृते) महाभाष्यम् (पस्पशा-प्रत्याहारान्हिकम्)	5	1	4	20	80
TOTAL CREDITS						20	
Exit option with 120 Credits : व्याकरणशास्त्रे शास्त्री (B.A. in Vyakarana)							
SEMESTER-VII							
CVYA701	CORE (DSC-16)	वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्)	5	1	4	20	80
CVYA702	CORE (DSC-17)	परिभाषेन्दुशेखरः -1(आदितः अकृतव्यूहाः यावत्)	5	1	4	20	80
CVYA703	CORE (DSC-18)	लघुशब्देन्दुशेखरः-1 (आदितः परिभाषाप्रकरणपर्यन्तम्)	5	1	4	20	80
SECRM704	SEC-4	संस्कृतशोधप्रविधिः	5	1	4	20	80
SEM705	Value Added	सम्मेलनम्(शास्त्रार्थसभा)	5	1	4	20	80
TOTAL CREDITS						20	
SEMESTER-VI							
CVYA801	CORE (DSC-19)	परिभाषेन्दुशेखरः-2 (अन्तरङ्गादप्यपवादो बलीयान् इत्यारभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावत्)	5	1	4	20	80
CVYA802	CORE (DSC-20)	लघुशब्देन्दुशेखरः -2 (अक्सन्धितः स्वादिसन्धिपर्यन्तम्)	5	1	4	20	80
DIS803		लघुशोधप्रबन्धः	5	1	12	60	240
TOTAL CREDITS						20	
Exit option with 120 Credits : व्याकरणशास्त्रे शास्त्री(प्रतिष्ठा) (B.A.(Hon) in Vyakarana)/ व्याकरणशास्त्रे शोधोपाधिः/ Research Programme in Vyakarana							

मूल्याङ्कनयोजना -

➤ प्रत्येकं सत्रे आन्तरिकी-बाह्ये परीक्षे भवतः।

➤ आन्तरिकीपरीक्षा - 20%

प्रतिपत्रं मूल्याङ्कस्य प्रारूपम् -

क्र.सं.	मूल्याङ्कनम्	पूर्णाङ्काः
1.	लिखितपरीक्षा	30
2.	संगोष्ठी/ गृहकार्यम्/ उपस्थिति/ शैक्षिकभ्रमणम्	10
		40
प्राप्ताङ्कग्रहणम् -		= प्राप्ताङ्काः(1+2)/2

➤ बाह्य(सत्रान्त)परीक्षा - 80%

➤ प्रश्नपत्रनिर्माणयोजना -

1. प्रश्नपत्रस्य भाषा संस्कृतं वर्तते।

2. प्रश्नपत्रे पूर्णाङ्का अशीतिः(80) सन्ति।

3. प्रश्नपत्रे खण्डत्रयमस्ति।

4. प्रथमखण्डे अतिलघूत्तरात्मकाः दश(10) प्रश्ना भवन्ति। सर्वे अनिवार्याः, प्रत्येकं प्रश्नाः एकाङ्कात्मकाश्च।
5. द्वितीयखण्डे लघूत्तरात्मकाः सप्त(07)प्रश्नाः भवन्ति। सप्तसु पञ्चानामुत्तराण्यपेक्षितानि भविष्यन्ति। प्रत्येकं प्रश्नाः षडाङ्कात्मकाः(6) भवन्ति।
6. तृतीयखण्डे दीर्घोत्तरात्मकाः षट् (06) प्रश्नाः भवन्ति। षट्सु चतुर्णामुत्तराण्यपेक्षितानि भवन्ति। प्रत्येकं प्रश्नो दशाङ्कात्मको(10) वर्तन्ते।

भागः	प्रश्नानां क्रमः	प्रश्नानां संख्या	उत्तरापेक्षितानां प्रश्नसंख्या	पूर्णाङ्काः
प्रथमखण्डः (अतिलघूत्तरीयाः प्रश्ना)	1 - 10	10	10	1x10=10
द्वितीयखण्डः (लघूत्तरीयाः प्रश्ना)	11 - 17	7	5	6x5 =30
तृतीयखण्डः (दीर्घोत्तरीयाः प्रश्ना)	18 - 23	6	4	10x4=40
योगः		23	19	80

ध्यातव्यम् –

- पाठ्यक्रमस्य प्रत्येकं निर्धारितांशानां समावेश निर्मिते प्रश्नपत्रेऽवश्यमेव स्यादिति।

प्रथमषाण्मासिकः

प्रथमपत्रम्
CVYA101
लघुसिद्धान्तकौमुदी-1
क्रेडिट – 4
अङ्काः – 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च:-

- छात्राः माहेश्वरसूत्रस्य बोधनपुरस्सरं प्रत्याहारनिर्माणे, इत्संज्ञादिज्ञाने, उदात्तादिस्वरज्ञाने, वर्णोच्चारणस्थानज्ञाने, प्रयत्नज्ञाने च दक्षा भवेयुः। तदनन्तरं वाक्यप्रयोगे एतेषां सुज्ञानतया व्यवहारसमर्थाः भविष्यन्ति।
- छात्राः अजादिपञ्चसन्धीनां सम्यक्तयावबोधानन्तरं कथने लेखने च समर्थाः स्युः। सन्धिज्ञानानन्तरं दैनिकवाक्यप्रयोगे लेखने सवत्रैव समागतयोः द्वयोर्वाक्ययोर्मध्ये सन्धि करिष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. संज्ञाप्रकरणम् - 1 क्रेडिट, 15 अङ्काः

- 1.1. व्याकरणस्य परिचयः
- 1.2. आचार्यपरम्परा
- 1.3. लघुसिद्धान्तकौमुद्याः मंगलाचरणम्
- 1.4. माहेश्वरसूत्राणि
- 1.5. इत्-लोपादिसंज्ञाविधायकानि सूत्राणि
- 1.6. प्रत्याहारः
- 1.7. अकारभेदाः
- 1.8. स्थानप्रयत्नौ
- 1.9. संहितासंज्ञा
- 1.10. संयोगसंज्ञा
- 1.11. पदसंज्ञा

द्वितीयभागः -

2. अक्सन्धिकरणम् - 1 क्रेडिट, 25 अङ्काः

- 2.1. सन्धिपरिचयः
- 2.2. यणसन्धिः
- 2.3. अयादिसन्धिः
- 2.4. गुणसन्धिः
- 2.5. वृद्धिसन्धिः
- 2.6. पररूपसन्धिः
- 2.7. दीर्घसन्धिः
- 2.8. पूर्वरूपसन्धिः
- 2.9. प्रकृतिभावसन्धिः

तृतीयभागः -

3. हल्सन्धिकरणम् - 1 क्रेडिट, 25 अङ्काः

- 3.1. श्रुत्वसन्धिः

- 3.2. ष्ट्वसन्धिः
- 3.3. जश्त्वसन्धिः
- 3.4. अनुनासिकसन्धिः
- 3.5. पूर्वसवर्णसन्धिः
- 3.6. चर्त्वसन्धिः
- 3.7. छत्वसन्धिः
- 3.8. अनुस्वारसन्धिः
- 3.9. परसवर्णसन्धिः
- 3.10. धुट्-कुक्-टुक्-तुक्-डमुट् आगमाः
- 3.11. रुत्वम्
- 3.12. जिह्वामूलीयम्
- 3.13. उपध्मानीयम्

चतुर्थभागः -

4. विसर्गसन्धिकरणम् - 1 क्रेडिट, 15 अङ्काः
- 4.1. सत्वम्
- 4.2. रुत्वम्
- 4.3. हलो लोपः
- 4.4. रेफलोपः
- 4.5. सुलोपः

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, गीताप्रेस, गोरखपुर
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी, श्रीगोविन्दाचार्य, चैखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी, भीमसैन शास्त्री, भैमी प्रकाशन ।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	संज्ञाप्रकरणम् -		https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%201A/page/n13/mode/2up	15	1
	1.1.	व्याकरणस्य परिचयः			
	1.2.	आचार्यपरम्परा			
	1.3.	लघुसिद्धान्तकौमुद्याः मंगलाचरणम्			
	1.4.	माहेश्वरसूत्राणि			
	1.5.	इत्-लोपादिसंज्ञाविधायकानि सूत्राणि			
	1.6.	प्रत्याहारः			
	1.7.	अकारभेदाः			
	1.8.	स्थानप्रयत्नौ			
	1.9.	संहितासंज्ञा			
	1.10.	संयोगसंज्ञा			
	1.11.	पदसंज्ञा			
2.	अक्षसन्धिप्रकरणम् -			20	1
	2.1.	सन्धिपरिचयः			
	2.2.	यणसन्धिः			
	2.3.	अयादिसन्धिः			
	2.4.	गुणसन्धिः			
	2.5.	वृद्धिसन्धिः			
	2.6.	पररूपसन्धिः			
	2.7.	दीर्घसन्धिः			
	2.8.	पूर्वरूपसन्धिः			
	2.9.	प्रकृतिभावसन्धिः			
3	हल्सन्धिप्रकरणम् -			25	1
	3.1.	श्रुत्वसन्धिः			
	3.2.	ष्टुत्वसन्धिः			
	3.3.	जश्त्वसन्धिः			
	3.4.	अनुनासिकसन्धिः			
	3.5.	पूर्वसवर्णसन्धिः			
	3.6.	चर्त्वसन्धिः			
	3.7.	छत्वसन्धिः			
	3.8.	अनुस्वारसन्धिः			
	3.9.	परसवर्णसन्धिः			
	3.10.	धुट्-कुक्-टुक्-तुक्-डमुट् आगमाः			
	3.11.	रुत्वम्			
	3.12.	जिह्वामूलीयम्			
	3.13.	उपध्मानीयम्			
4	विसर्गसन्धिः			10	1
	4.1.	सत्वम्			
	4.2.	रुत्वम्			
	4.3.	हलो लोपः			
	4.4.	रेफलोपः			
	4.5.	सुलोपः			
सम्पूर्णयोगः				80	4

द्वितीयपत्रम्
MVYA102
लघुसिद्धान्तकौमुदी-1
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

(पत्रमिदं व्याकरणविभागीयेतरच्छात्राणां कृते संकल्पितम्। व्याकरणविभागीयानाङ्कृते वेद-साहित्य-सर्वदर्शन- न्याय-ज्योतिष-धर्मशास्त्र-वेदान्त-मीमांसेत्यादिषु एकं भविष्यति। तस्य पाठ्यक्रमः तत्तद्विभागीयानां भविष्यति)

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च:-

- अनधीतव्याकरणानां व्याकरणशास्त्रस्यावबोधः।
- छात्राः माहेश्वरसूत्रस्य बोधनपुरस्सरं प्रत्याहारनिर्माणे, इत्संज्ञादिज्ञाने, उदात्तादिस्वरज्ञाने, वर्णोच्चारणस्थानज्ञाने, प्रयत्नज्ञाने च दक्षा भवेयुः। तदनन्तरं वाक्यप्रयोगे एतेषां सुज्ञानतया व्यवहारसमर्थाः भविष्यन्ति।
- छात्राः अजादिपञ्चसन्धीनां सम्यक्तयावबोधानन्तरं कथने लेखने च समर्थाः स्युः। सन्धिज्ञानानन्तरं दैनिकवाक्यप्रयोगे लेखने सवत्रैव समागतयोः द्वयोर्वाक्ययोर्मध्ये सन्धि करिष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. संज्ञाप्रकरणम् - 1 क्रेडिट, 15 अङ्काः
 - 1.1. व्याकरणस्य परिचयः
 - 1.2. आचार्यपरम्परा
 - 1.3. लघुसिद्धान्तकौमुद्याः मंगलाचरणम्
 - 1.4. माहेश्वरसूत्राणि
 - 1.5. इत्-लोपादिसंज्ञाविधायकानि सूत्राणि
 - 1.6. प्रत्याहारः
 - 1.7. अकारभेदाः
 - 1.8. स्थानप्रयत्नौ
 - 1.9. संहितासंज्ञा

1.10. संयोगसंज्ञा

1.11. पदसंज्ञा

द्वितीयभागः -

2. अच्सन्धिकरणम् - 1 क्रेडिट, 25 अङ्काः

2.1. सन्धिपरिचयः

2.2. यणसन्धिः

2.3. अयादिसन्धिः

2.4. गुणसन्धिः

2.5. वृद्धिसन्धिः

2.6. पररूपसन्धिः

2.7. दीर्घसन्धिः

2.8. पूर्वरूपसन्धिः

2.9. प्रकृतिभावसन्धिः

तृतीयभागः -

3. हल्सन्धिकरणम् - 1 क्रेडिट, 25 अङ्काः

3.1. श्रुत्वसन्धिः

3.2. ष्टुत्वसन्धिः

3.3. जश्त्वसन्धिः

3.4. अनुनासिकसन्धिः

3.5. पूर्वसवर्णसन्धिः

3.6. चर्त्वसन्धिः

3.7. छत्वसन्धिः

3.8. अनुस्वारसन्धिः

3.9. परसवर्णसन्धिः

3.10. धुट्-कुक्-टुक्-तुक्-डमुट् आगमाः

3.11. रुत्वम्

3.12. जिह्वामूलीयम्

3.13. उपध्मानीयम्

चतुर्थभागः -

4. विसर्गसन्धिकरणम् - 1 क्रेडिट, 15 अङ्काः

4.1. सत्वम्

4.2. रुत्वम्

4.3. हलो लोपः

4.4. रेफलोपः

4.5.सुलोपः

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, गीताप्रेस, गोरखपुर

2. लघुसिद्धान्तकौमुदी , श्रीगोविन्दाचार्य, चैखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

3. लघुसिद्धान्तकौमुदी, भीमसैन शास्त्री, भैमी प्रकाशन ।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	संज्ञाप्रकरणम्	-			1
	1.1.	व्याकरणस्य परिचयः	https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%201A/page/n13/mode/2up	15	
	1.2.	आचार्यपरम्परा			
	1.3.	लघुसिद्धान्तकौमुद्याः मंगलाचरणम्			
	1.4.	माहेश्वरसूत्राणि			
	1.5.	इत्-लोपादिसंज्ञाविधायकानि सूत्राणि			
	1.6.	प्रत्याहारः			
	1.7.	अकारभेदाः			
	1.8.	स्थानप्रयत्नौ			
	1.9.	संहितासंज्ञा			
	1.10.	संयोगसंज्ञा			
	1.11.	पदसंज्ञा			
2.	अक्सन्धिप्रकरणम्	-			
	2.1.	सन्धिपरिचयः			
	2.2.	यणसन्धिः			
	2.3.	अयादिसन्धिः			
	2.4.	गुणसन्धिः			
	2.5.	वृद्धिसन्धिः		20	

	2.6	पररूपसन्धिः			
	2.7	दीर्घसन्धिः			
	2.8	पूर्वरूपसन्धिः			
	2.9	प्रकृतिभावसन्धिः			
3	हल्सन्धिप्रकरणम् -				
	3.1.	श्रुत्वसन्धिः			
	3.2.	घृत्वसन्धिः			
	3.3.	जश्त्वसन्धिः			
	3.4.	अनुनासिकसन्धिः			
	3.5.	पूर्वसवर्णसन्धिः			
	3.6.	चर्त्वसन्धिः		25	1
	3.7.	छत्वसन्धिः			
	3.8.	अनुस्वारसन्धिः			
	3.9.	परसवर्णसन्धिः			
	3.10.	धृट्-कुक्-टुक्-तुक्-डम्ट् आगमाः			
	3.11.	रुत्वम्			
	3.12.	जिह्वामूलीयम्			
	3.13.	उपध्मानीयम्			
4	विसर्गसन्धिः				
	4.1.	सत्वम्			
	4.2.	रुत्वम्		10	1
	4.3.	हलो लोपः			
	4.4.	रेफलोपः			
	4.5.	सुलोपः			
	सम्पूर्णयोगः			80	4

तृतीयपत्रम्
 राजनीतिविज्ञानम् / दर्शनशास्त्रम् / शिक्षाशास्त्रम् /
 असमीया / इतिहासः, एतेषु कश्चिदेकश्चेतव्यः।
क्रेडिट - 3
अङ्काः - 80

चतुर्थपत्रम्

आङ्गलम्
क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

पञ्चमपत्रम्
पर्यावरणाध्ययनम्
क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

षष्ठपत्रम्
Information Technology / Mushroom Cultivation /
संस्कृतसम्भाषणम्, एतेषु कश्चिदेकश्चयनीयः।
क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

प्रथमपत्रम्
CVYA201
लघुसिद्धान्तकौमुदी-2
क्रेडिट – 4
अङ्काः – 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्रा अजन्तानां शब्दानां त्रिषु लिङ्गेषु निष्पत्तिज्ञाने समर्थाः भवेयुः। सिद्धिज्ञानपुरस्सरं यथालिङ्गम् एतेषां शब्दानां रूपाणि वाक्येषु करिष्यन्ति।
- छात्रा हलन्तानां शब्दानां त्रिषु लिङ्गेषु निष्पत्तौ पारङ्गताः स्युः। एतेषां शब्दानां सिद्धिपुरस्सरं रूपाणि वाक्येषु प्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
- अव्ययपदानामपि बोधानन्तरम् आवश्यकतानुसारम् अव्ययपदानि प्रयुज्यन्ते।

प्रथमभागः -

- 1.1. अजन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः
 - 1.1.1. रामशब्दाद् विश्वपाशब्दपर्यन्तम्
 - 1.1.2. हरिशब्दाद् बहुश्रेयसीशब्दपर्यन्तम्
 - 1.1.3. प्रधीशब्दाद् ग्लौशब्दपर्यन्तम्
- 1.2. अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
 - 1.2.1. रमाशब्दात् त्रिशब्दपर्यन्तम्
 - 1.2.2. द्विशब्दात् नौशब्दपर्यन्तम्
- 1.3. अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
 - 1.3.1. ज्ञानब्दात् श्रीपशब्दपर्यन्तम्
 - 1.3.2. वारिशब्दात् सुनुशब्दपर्यन्तम्

द्वितीयभागः -

- 2.1. हलन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः
 - 2.1.1. लिहू शब्दाद् भृस्ज् शब्दपर्यन्तम्
 - 2.1.2. त्यद् शब्दात् पयोमुच् शब्दपर्यन्तम्
 - 2.1.3. महत् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्
- 2.2. हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
 - 2.2.1. उपानहू शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्
- 2.3. हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् अव्ययञ्च - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
 - 2.3.1. स्वनडुद् अदस् शब्दपर्यन्तम्
 - 2.3.2. अव्ययप्रकरणम्

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, गीताप्रेस, गोरखपुर
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी, श्रीगोविन्दाचार्य, चैखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	अजन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् -		https://archive.org/details/LaghuSiddhantKamudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kamudi%20Bhaimi%201A/	10	1
	1.1.1.	रामशब्दाद् विश्वपाशब्दपर्यन्तम्			
	1.1.2.	हरिशब्दाद् बहुश्रेयसीशब्दपर्यन्तम्			
	1.1.3.	प्रधीशब्दाद् ग्लौशब्दपर्यन्तम्		5	0.5
	अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् -				
	1.2.1.	रमाशब्दाद् त्रिशब्दपर्यन्तम्		6	
	1.2.2.	द्विशब्दाद् नौशब्दपर्यन्तम्		5	
	अजन्तपुंसकलिङ्गप्रकरणम् -			5	0.5
	1.3.1.	ज्ञानब्दाद् श्रीपशब्दपर्यन्तम्			
	1.3.2.	वारिशब्दाद् सुनुशब्दपर्यन्तम्			
2.	हलन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् -			8	1
	2.1.1	लिह् शब्दाद् भृस्ज् शब्दपर्यन्तम्			
	2.1.2.	त्यद् शब्दात् पयोमुच् शब्दपर्यन्तम्			
	2.1.3.	महत् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्		6	
	हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् -			5	0.5
	2.2.1.	उपानह् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्			
	हलन्तपुंसकलिङ्गप्रकरणम् अव्ययञ्च -			8	0.5
	2.3.1.	स्वनडुद् अदस् शब्दपर्यन्तम्			
2.3.2.	अव्ययप्रकरणम्				
सम्पूर्णयोगः				82	4

द्वितीयपत्रम्
MVYA202
लघुसिद्धान्तकौमुदी-2
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

(पत्रमिदं व्याकरणविभागीयेतरच्छात्राणां कृते संकल्पितम्। व्याकरणविभागीयानाङ्कृते वेद-साहित्य-सर्वदर्शन- न्याय-ज्योतिष-धर्मशास्त्र-वेदान्त-मीमांसेत्यादिषु एकं भविष्यति। तस्य पाठ्यक्रमः तत्तद्विभागीयानां भविष्यति)

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्रा अजन्तानां शब्दानां त्रिषु लिङ्गेषु निष्पत्तिज्ञाने समर्थाः भवेयुः। सिद्धिज्ञानपुरस्सरं यथालिङ्गम् एतेषां शब्दानां रूपाणि वाक्येषु करिष्यन्ति।
- छात्रा हलन्तानां शब्दानां त्रिषु लिङ्गेषु निष्पत्तौ पारङ्गताः स्युः। एतेषां शब्दानां सिद्धिपुरस्सरं रूपाणि वाक्येषु प्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
- अव्ययपदानामपि बोधानन्तरम् आवश्यकतानुसारम् अव्ययपदानि प्रयुज्यन्ते।

प्रथमभागः -

- 1.1. अजन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः
 - 1.1.1. रामशब्दाद् विश्वपाशब्दपर्यन्तम्
 - 1.1.2. हरिशब्दाद् बहुश्रेयसीशब्दपर्यन्तम्
 - 1.1.3. प्रधीशब्दाद् ग्लौशब्दपर्यन्तम्
- 1.2. अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
 - 1.2.1. रमाशब्दात् त्रिशब्दपर्यन्तम्
 - 1.2.2. द्विशब्दात् नौशब्दपर्यन्तम्
- 1.3. अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
 - 1.3.1. ज्ञानब्दात् श्रीपशब्दपर्यन्तम्

1.3.2. वारिशब्दात् सुनुशब्दपर्यन्तम्

द्वितीयभागः -

- 2.1. हलन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः**
 2.1.1. लिह् शब्दाद् भृस्ज् शब्दपर्यन्तम्
 2.1.2. त्यद् शब्दात् पयोमुच् शब्दपर्यन्तम्
 2.1.3. महत् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्
- 2.2. हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः**
 2.2.1. उपानह् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्
- 2.3. हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् अव्ययञ्च - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः**
 2.3.1. स्वनडुद् अदस् शब्दपर्यन्तम्
 2.3.2. अव्ययप्रकरणम्

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, गीताप्रेस, गोरखपुर
 2. लघुसिद्धान्तकौमुदी, श्रीगोविन्दाचार्य, चैखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	अजन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् -		https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%201A/	10	1
	1.1.1.	रामशब्दाद् विश्वपाशब्दपर्यन्तम्			
	1.1.2.	हरिशब्दाद् बहुश्रेयसीशब्दपर्यन्तम्			
	1.1.3.	प्रधीशब्दाद् ग्लौशब्दपर्यन्तम्		5	
	अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् -				
	1.2.1.	रमाशब्दात् त्रिशब्दपर्यन्तम्		6	0.5
	1.2.2.	द्विशब्दात् नौशब्दपर्यन्तम्		5	
	अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् -				
	1.3.1.	ज्ञानब्दात् श्रीपशब्दपर्यन्तम्		5	0.5
	1.3.2.	वारिशब्दात् सुनुशब्दपर्यन्तम्		5	
हलन्तपुंलिङ्गप्रकरणम् -					

2.	2.1.1	लिह् शब्दाद् भृस्ज् शब्दपर्यन्तम्		8	1	
	2.1.2.	त्यद् शब्दात् पयोमुच् शब्दपर्यन्तम्		8		
	2.1.3.	महत् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्		6		
	हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम् -					0.5
	2.2.1.	उपानह् शब्दाद् अदस् शब्दपर्यन्तम्		5		
	हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम् अव्ययञ्च -					0.5
2.3.1.	स्वनडुद् अदस् शब्दपर्यन्तम्		8			
2.3.2.	अव्ययप्रकरणम्		5			
सम्पूर्णयोगः				82	4	

तृतीयपत्रम्

राजनीतिविज्ञानम् / दर्शनशास्त्रम् / शिक्षाशास्त्रम् /
असमीया / इतिहासः, एतेषु कश्चिदेकश्चेतव्यः।

क्रेडिट – 3

अङ्काः – 80

चतुर्थपत्रम्

असमीया / संस्कृतम्,
एतयोः कश्चिदेकश्चेतव्यः

क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

पञ्चमपत्रम्
VACYOG205
Introduction to Yoga
क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

षष्ठपत्रम्
Creative Writing and Translation /
Preparation Short flim
एतयोः कश्चिदेकश्चयनीयः।
क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

प्रथमपत्रम्
CVYA301
सिद्धान्तकौमुदी-1
क्रेडिट – 4
अङ्काः – 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्राणां लघुसिद्धान्तमाध्यमेन प्राप्तस्य संज्ञासन्धिसुबन्तज्ञानस्य विशिष्टपरिमार्जनम्।

- छात्रेभ्यः सिद्धान्तकौमुदीस्थानां संज्ञासन्धिसुबन्तप्रकरणसम्बद्धानां पङ्क्तिनां शास्त्रार्थरीत्या अवबोधनम्।
- छात्राः संज्ञासन्धिसुबन्तप्रकरणानामध्ययनेन संज्ञासन्धिसुबन्तशब्दज्ञाः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1.1. संज्ञाप्रकरणतः स्वादिसन्धिं यावत् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

- 1.1.1. संज्ञाप्रकरणम्
- 1.1.2. परिभाषाप्रकरणम्
- 1.1.3. अच्सन्धिप्रकरणम्
- 1.1.4. हल्सन्धिप्रकरणम्
- 1.1.5. विसर्गसन्धिप्रकरणम्
- 1.1.6. स्वादिप्रकरणम्

द्वितीयभागः -

2.1. अजन्तप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 25 अङ्काः

- 2.1.1. अजन्तपुंलिङ्गप्रकरणम्
- 2.1.2. अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम्
- 2.1.3. अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्

तृतीयभागः -

3.1. हलन्तप्रकरणम् - 1.5 क्रेडिट 25 अङ्काः

- 3.1.1. हलन्तपुंलिङ्गप्रकरणम्
- 3.1.2. हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम्
- 3.1.3. हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्

चतुर्थभागः -

4.1. अव्ययप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी. बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभावन, वाराणसी।

**3. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा
सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।**

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट	
1.	संज्ञाप्रकरणतः स्वादिसन्धिं यावत्				1	
	1.1.1.	संज्ञाप्रकरणम्				5
	1.1.2.	परिभाषाप्रकरणम्				2
	1.1.3.	अच्सन्धिप्रकरणम्				8
	1.1.4.	हल्सन्धिप्रकरणम्				8
	1.1.5.	विसर्गसन्धिप्रकरणम्				5
	1.1.6.	स्वादिप्रकरणम्				3
2.	अजन्तप्रकरणम् -				1	
	2.1.1	अजन्तपुंलिङ्गप्रकरणम्				8
	2.1.2.	अजन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम्				7
	2.1.3.	अजन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्				6
3.	हलन्तप्रकरणम् -				1.5	
	3.1.1.	हलन्तपुंलिङ्गप्रकरणम्				15
	3.1.2.	हलन्तस्त्रीलिङ्गप्रकरणम्				10
	3.1.3.	हलन्तनपुंसकलिङ्गप्रकरणम्				8
4.	अव्ययप्रकरणम्				0.5	
	4.1.1.	अव्ययप्रकरणम्				5
सम्पूर्णयोगः				90	4	

द्वितीयपत्रम्
CVYA302
सिद्धान्तकौमुदी-2
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्राः कारकनियमबोधने समासबोधने च समर्थाः भवेयुः।
- □ छात्राः कारकनियमबोधनेन दैनिकवाक्यप्रयोगे लेखने च सवत्रैव समर्थाः भवेयुः। तदनन्तरं वाक्यरचनायां कारकनियमान् प्रयुज्य शुद्धरूपेण विभक्तिप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
- □ छात्राः समासज्ञानानन्तरं समस्तवाक्यप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. कारकप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. अव्ययीभावः तत्पुरुषसमासश्च - 1 क्रेडिट 30 अङ्काः

तृतीयभागः -

3. बहुव्रीहिः द्वन्द्वसमासश्च - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4. एकशेषप्रकरणतः समासाश्रयप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट 10 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः-

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभावन, वाराणसी।
3. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	1.	कारकप्रकरणम्		20	1

2.	1.	अव्ययीभावसमासप्रकरणं तत्पुरुषप्रकरणञ्च	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA==	25	1
3.	1.	बहुव्रीहिप्रकरणं द्वन्द्वप्रकरणञ्च	https://ia601200.us.archive.org/23/items/vyakarana_chandrodaya_1/vyakarana_chandrodaya_1.pdf	20	1
4.	1.	एकशेषप्रकरणतः समासाश्रयप्रकरणं यावत्	https://ia601200.us.archive.org/23/items/vyakarana_chandrodaya_1/vyakarana_chandrodaya_1.pdf	25	1
सम्पूर्णयोगः				90	4

**तृतीयपत्रम्
MVYA303**

सिद्धान्तकौमुदी-1

क्रेडिट - 4

अङ्काः - 80

(पत्रमिदं व्याकरणविभागीयेतरच्छात्राणां कृते संकल्पितम्। व्याकरणविभागीयानाङ्कृते वेद-साहित्य-सर्वदर्शन- न्याय-ज्योतिष-धर्मशास्त्र-वेदान्त-मीमांसेत्यादिषु एकं भविष्यति। तस्य पाठ्यक्रमः तत्तद्विभागीयानां भविष्यति)

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्राः कारकनियमबोधने समासबोधने च समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः कारकनियमबोधनेन दैनिकवाक्यप्रयोगे लेखने च सवत्रैव समर्थाः भवेयुः। तदनन्तरं वाक्यरचनायां कारकनियमान् प्रयुज्य शुद्धरूपेण विभक्तिप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।
- छात्राः समासज्ञानानन्तरं समस्तवाक्यप्रयोगे समर्थाः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. कारकप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. अव्ययीभावः तत्पुरुषसमासश्च - 1 क्रेडिट 30 अङ्काः

तृतीयभागः -

3. बहुव्रीहिः द्वन्द्वसमासश्च - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4. एकशेषप्रकरणतः समासाश्रयप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट 10 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः-

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभावन, वाराणसी।
3. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	1.	कारकप्रकरणम्		20	1
2.	1.	अव्ययीभावसमासप्रकरणं तत्पुरुषप्रकरणञ्च	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA==	25	1
3.	1.	बहुव्रीहिप्रकरणं द्वन्द्वप्रकरणञ्च	https://ia601200.us.archive.org/23/items/vyakarana_chandrodaya_1/vyakarana_chandrodaya_1.pdf	20	1
4.	1.	एकपेशप्रकरणतः समासाश्रयप्रकरणं यावत्	https://ia601200.us.archive.org/23/items/vyakarana_chandrodaya_1/vyakarana_chandrodaya_1.pdf	25	1
सम्पूर्णयोगः				90	4

चतुर्थपत्रम्

राजनीतिविज्ञानम् / दर्शनशास्त्रम् / शिक्षाशास्त्रम् /

असमीया / इतिहासः, एतेषु कश्चिदेकश्चेतव्यः।

क्रेडिट - 3

अङ्काः - 80

पञ्चमपत्रम्

Life Skill

क्रेडिट - 2

अङ्काः - 80

षष्ठपत्रम्
Cyber Security
क्रेडिट – 3
अङ्काः – 80

चतुर्थषाण्मासि

प्रथमपत्रम्
CVYA401
सिद्धान्तकौमुदी-3
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्रेभ्यः तद्धितप्रत्ययानां परिचयपुरस्सरम् अपत्याधिकारप्रकरणतः द्विरुक्तप्रकरणं यावत् विशिष्टावबोधनम्।
- छात्राः तद्धितप्रत्ययानां प्रयोगेण नूतनशब्दनिर्माणे सक्षमाः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1.1. अपत्याधिकारप्रकरणतः प्राग्दीव्यतीयप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट
35 अङ्काः

1.1.1. अपत्याधिकारप्रकरणम्

1.1.2. चातुरार्थिकप्रकरणम्

- 1.1.3. शैषिकप्रकरणम्
- 1.1.4. प्राग्दीव्यतीयप्रकरणम्

द्वितीयभागः -

2.1. ठगधिकारप्रकरणतः आर्हीयप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट 15

अङ्काः

- 2.1.1 ठगधिकारप्रकरणम्
- 2.1.2 प्राग्घितीयप्रकरणम्
- 2.1.3 छयद्विधिप्रकरणम्
- 2.1.4 आर्हीयप्रकरणम्

तृतीयभागः -

3.1. ठञधिकारप्रकरणतः मत्वर्थीयप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट

15 अङ्काः

- 3.1.1. ठञधिकारप्रकरणम्
- 3.1.2. नञ्स्त्रञधिकारप्रकरणम्
- 3.1.3. पाञ्चमिकप्रकरणम्
- 3.1.4. मत्वर्थीयप्रकरणम्

चतुर्थभागः -

4.1. प्राग्दिशीयप्रकरणतः द्विरुक्तप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट 15

अङ्काः

- 4.1.1. प्राग्दिशीयप्रकरणम्
- 4.1.2. प्रागिवीयप्रकरणम्
- 4.1.3. तद्राजप्रकरणम्
- 4.1.4. द्विरुक्तप्रकरणम्

निर्धारितग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी. बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभावन, वाराणसी।

**3. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा
सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।**

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	अपत्याधिकारप्रकरणतः प्राग्दीव्यतीयप्रकरणं यावत्				1
	1.1.1.	अपत्याधिकारप्रकरणम्		10	
	1.1.2.	चातुरार्थिकप्रकरणम्		10	
	1.1.3.	शैषिकप्रकरणम्		12	
	1.1.4.	प्राग्दीव्यतीयप्रकरणम्		6	
2.	ठगधिकारप्रकरणतः आर्हीयप्रकरणं यावत् -				1
	2.1.1	ठगधिकारप्रकरणम्		5	
	2.1.2.	प्राग्घतीयप्रकरणम्		2	
	2.1.3.	छयद्विधिप्रकरणम्		2	
	2.1.4.	आर्हीयप्रकरणम्		5	
3.	ठजधिकारप्रकरणतः मत्वर्थीयप्रकरणं यावत् -				1
	3.1.1.	ठजधिकारप्रकरणम्		4	
	3.1.2.	नञ्जधिकारप्रकरणम्		3	
	3.1.3.	पाञ्चमिकप्रकरणम्		6	
	3.1.4.	मत्वर्थीयप्रकरणम्		5	
4.	प्राग्दिशीयप्रकरणतः द्विरुक्तप्रकरणं यावत् -				1
	4.1.1.	प्राग्दिशीयप्रकरणम्		4	
	4.1.2.	प्रागिवीयप्रकरणम्		5	
	4.1.3.	तद्राजप्रकरणम्		7	
	4.1.4.	द्विरुक्तप्रकरणम्		4	
सम्पूर्णयोगः				90	4

CVYA 402
सिद्धान्तकौमुदी- 4
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च :-

- □ छात्राः तिङन्तप्रत्ययज्ञानपुरस्सरं दशसु लकारेषु भ्वादि-अदादि-जुहोत्यादि-दिवादि-स्वादि-तुदादि-रुधादि-तनादि-क्यादि-चुरादिगणीयान् भू-एध्-गम्-अद्-हु-दिवित्यादिधातून् प्रयुज्य क्रियापदनिर्माणे समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः वाक्यप्रयोगे भू-एध्-गम्-अदादिधातूनां क्रियापदानि प्रयुज्यन्ते।

प्रथमभागः -

1. भ्वादिप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

- 2.1. अदादिप्रकरणतः दिवादिप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः
 - 2.1.1. अदादिप्रकरणम्
 - 2.1.2. जुहोत्यादिप्रकरणम्
 - 2.1.3. दिवादिप्रकरणम्

तृतीयभागः -

- 3.1. स्वादिप्रकरणतः चुरादिप्रकरणं यावत् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः
 - 3.1.1. स्वादिप्रकरणम्
 - 3.1.2. तुदादिप्रकरणम्
 - 3.1.3. रुधादिप्रकरणम्
 - 3.1.4. तनादिप्रकरणम्
 - 3.1.5. क्यादिप्रकरणम्
 - 3.1.6. चुरादिप्रकरणम्

पाठ्यग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी -

सहायकग्रन्थाः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - बालमनोरमा-तत्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. अष्टाध्यायी-सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापन होरा	क्रेडिट
1.	1.	भ्वादिप्रकरणम्		25	1
2.	अदादिप्रकरणतः दिवादिप्रकरणं यावत् -				1
	2.1.1	अदादिप्रकरणम्	https://archive.org/details/VaiyakaranaSidhantaKaumudiOfBhattajiDikshitaPt.GopalaShastriNene	13	
	2.1.2	जुहोत्यादिप्रकरणम्	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA	8	
	2.1.3	दिवादिप्रकरणम्		8	
3.	स्वादिप्रकरणतः चुरादिप्रकरणं यावत् -				2
	3.1.1	स्वादिप्रकरणम्		6	
	3.1.2	तुदादिप्रकरणम्		6	
	3.1.3	रुधादिप्रकरणम्		6	
	3.1.4	तनादिप्रकरणम्		6	
	3.1.5	क्यादिप्रकरणम्		6	
	3.1.6	चुरादिप्रकरणम्		6	
सम्पूर्णयोगः				90	4

तृतीयपत्रम्
CVYA 403
प्रौढमनोरमा - 1
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च :-

- छात्रेभ्यः सिद्धान्तकौमुदीव्याख्यायाः प्रौढमनोरमायाः परिचयप्रदानम्।
- छात्राः प्रौढमनोरमाग्रन्थस्य मंगलाचरणमारभ्य परिभाषाप्रकरणं यावद्विशिष्टज्ञानं करिष्यन्ति।
- छात्राः माहेश्वरसूत्रे हकारद्वयस्य प्रयोजनविषये, संज्ञाप्रकरणतः परिभाषाप्रकरणस्थानां सूत्राणां विशिष्टज्ञाने दक्षाः भवेयुः।
- छात्राः माहेश्वरसूत्रादारभ्य हलन्त्यमित्यादिषु सूत्रेषु विषये शास्त्रार्थकरणे समर्थाः भवन्ति।
- छात्राः हरिदीक्षितस्य जीवनवृत्तमपि ज्ञास्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. संज्ञाप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. परिभाषाप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः-

1. प्रौढमनोरमा -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रौढमनोरमा (पञ्चसन्ध्यन्तो भागः) - डॉ.जयशंकरलाल त्रिपाठी, श्रीकृष्णदास अकादमी, वाराणसी।
2. प्रौढमनोरमा (पञ्चसन्ध्यन्तो भागः) - आचार्य द्वारिकाप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. प्रौढमनोरमा (अव्ययीभावान्तो भागः) 'भैरवी' सहिता - आचार्य गोपाल शास्त्री नेने, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी।
4. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
5. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
6. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	1.1.	संज्ञाप्रकरणम्	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA==	50	2
2.	2.1	परिभाषाप्रकरणञ्च	https://archive.org/details/VaiyakaranaSiddhantaKamudiOfBhattojiDikshitaPt.GopalaShastriNene https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.292823	40	2
सम्पूर्णयोगः				90	6

चतुर्थपत्रम्
MVYA404
लघुसिद्धान्तकौमुदी-3
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

(पत्रमिदं व्याकरणविभागीयेतरच्छात्राणां कृते संकल्पितम्। व्याकरणविभागीयानाङ्कृते वेद-साहित्य-सर्वदर्शन- न्याय-ज्योतिष-धर्मशास्त्र-वेदान्त-मीमांसेत्यादिषु एकं भविष्यति। तस्य पाठ्यक्रमः तत्तद्विभागीयानां भविष्यति)

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च : -

- अध्येतारः तिसस्त्रीत्यादीनां तिङन्तप्रत्ययानां लडादीनां लकाराणां च ज्ञानं सम्यक्तया कुर्युः।
- छात्राः तिङन्तप्रत्ययज्ञानपुरस्सरं दशसु लकारेषु भ्वादि-अदादि-जुहोत्यादि-दिवादि-स्वादि-तुदादि-रुधादि-तनादि-क्र्यादि-चुरादिगणीयान् धातून् प्रयुज्य क्रियापदनिर्माणं कर्तुं समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः वाक्यप्रयोगे भू-एध्-गमित्यादीनां धातूनां दशसु लकारेषु क्रियापदनिर्माणं कर्तुं पारङ्गताः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. भ्वादिप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

1. अदादिप्रकरणतः जुहोत्यादिप्रकरणं यावत् - 1 क्रेडिट 25 अङ्काः

1.1 अदादिप्रकरणम्

1.2 जुहोत्यादिप्रकरणम्

तृतीयभागः -

1. दिवादिप्रकरणतः चुरादिप्रकरणं यावत् - 2 क्रेडिट 35 अङ्काः

अङ्काः

1.1. दिवादिप्रकरणम्

1.1 स्वादिप्रकरणम्

1.2 तुदादिप्रकरणम्

1.3 रुधादिप्रकरणम्

1.4 तनादिप्रकरणम्

1.5 क्र्यादिप्रकरणम्

1.6 चुरादिप्रकरणम्

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, गीताप्रेस, गोरखपुर
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी, श्रीगोविन्दाचार्य, चैखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी, भीमसैन शास्त्री, भैमी प्रकाशन।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.		तिङन्तप्रकरणम्			1
		भ्वादिप्रकरणम्	https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%205/	25	
2.		अदादिप्रकरणतः जुहोत्यादिप्रकरणं यावत् -			1
	1.1	अदादिप्रकरणम्		15	
	1.2.	जुहोत्यादिप्रकरणम्		10	
3		दिवादिप्रकरणतः चुरादिप्रकरणं यावत्	/		2
	1.1	दिवादिप्रकरणम्		7	
	1.2	स्वादिप्रकरणम्		5	
	1.3	तुदादिप्रकरणम्		5	
	1.4	रुधादिप्रकरणम्		5	
	1.5	तनादिप्रकरणम्		5	
	1.6	क्यादिप्रकरणम्		5	
	1.7	चुरादिप्रकरणम्		5	
सम्पूर्णयोगः				87	4

पञ्चमपत्रम्
**Studies of Assamese Culture/
Spoken English**

क्रेडिट – 3

अङ्काः – 80

पञ्चमषाण्मासि

कः

Fifth

प्रथमपत्रम्
CVYA 501
सिद्धान्तकौमुदी - 4
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च :-

- □ छात्राः स्त्रीप्रत्ययबोधने समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः टाबादिस्त्रीप्रत्ययानां प्रयोगं कृत्वा स्त्रीलिङ्गे शब्दनिर्माणे समर्थाः भविष्यन्ति।
- छात्राः सकलगणीयधातुषु णिच्-सन्-यङ्-नामधातु-कण्वादिप्रत्ययान् प्रयुज्य दशसु लकारेषु क्रियापदनिर्माणं कर्तुं पारङ्गताः स्युः।
- छात्राः धातुषु उपसर्गाणां योगे आत्मनेपदं परस्मैपदं वा भवतीति ज्ञानं कर्तुं समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः भाववाच्यज्ञाने कर्मवाच्यज्ञाने लडादिलकारार्थज्ञाने च समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः समेषां गणीयधातूनामुपयोगं कृत्वा क्रियापदनिर्माणे, णिच्-सन्-यङ्-नामधातुप्रत्ययान् प्रयुज्य तिङन्तपदनिर्माणे, उपसर्गादियोगे आत्मनेपद-परस्मैपदज्ञाने, भावकर्मज्ञाने, लकाराणामर्थज्ञाने च निष्णाताः भविष्यन्ति।।

प्रथमभागः -

1.1. स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् - 1 क्रेडिट, 20 अङ्काः

1.1.1. आदितः अनुपसर्जनादिति सूत्रं पर्यन्तम्

1.1.2. टिड्ढाणञ् इत्यतः पुंयोगादाख्यायामिति सूत्रं पर्यन्तम्

1.1.3. इन्द्रवरुणभव..... इत्यतः समाप्तिपर्यन्तम्

द्वितीयभागः -

2.1. णिच्प्रकरणतः प्रत्ययमालाप्रकरणं यावत् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

2.1.1. णिच्प्रकरणम्

- 2.1.2. सन्प्रकरणम्
- 2.1.3. यङ्प्रकरणम्
- 2.1.4. यङ्लुक्प्रकरणम्
- 2.1.5. नामधातुप्रकरणम्
- 2.1.6. कण्वादिप्रकरणम्
- 2.1.7. प्रत्ययमालाप्रकरणम्

तृतीयभागः -

3.1. आत्मनेपदप्रकरणतः लकारार्थप्रकरणपर्यन्तम् - 1 क्रेडिट 20

अङ्काः

- 3.1.1. आत्मनेपदप्रकरणम्
- 3.1.2. परस्मैपदप्रकरणम्
- 3.1.3. भावकर्मप्रकरणम्
- 3.1.4. कर्मकर्तृतिङ्प्रकरणम्
- 3.1.5. लकारार्थप्रकरणम्

पाठ्यग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः-

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- बालमनोरमा-तत्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. अष्टाध्यायी - सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्				1
	1.1.1.	आदितः अनुपसर्जनादिति सूत्रं पर्यन्तम्	https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%205/	10	
	1.1.2.	टिड्ढाणञ् इत्यतः पुंयोगादाख्यायामिति सूत्रं पर्यन्तम्	https://archive.org/details/VaiyakaranaSiddhantaKaumudiOfBhattojiDikshitaPt.GopalaShastriNene	8	
	1.1.3.	इन्द्रवरुणभव..... इत्यतः समासिपर्यन्तम्		10	
2.	णिच्प्रकरणतः प्रत्ययमालाप्रकरणं यावत्				
	1.1	णिच्प्रकरणम्	https://archive.org/details/VaiyakaranaSiddhantaKaumudiOfBhattojiDikshitaPt.GopalaShastriNene	5	
	1.2	सन्प्रकरणम्		5	
	1.3	यङ्प्रकरणम्		5	

	1.4	यङ्लुक्प्रकरणम्		5	2	
	1.5	नामधातुप्रकरणम्		8		
	1.6	कण्वादिप्रकरणम्		2		
	1.7	प्रत्ययमालाप्रकरणम्		2		
3	आत्मनेपदप्रकरणतः लकारार्थप्रकरणपर्यन्तम्				1	
	3.1.1.	आत्मनेपदप्रकरणम्		8		
	3.1.2.	परस्मैपदप्रकरणम्		2		
	3.1.3.	भावकर्मप्रकरणम्		3		
	3.1.4.	कर्मकर्तृतिङ्प्रकरणम्		2		
	3.1.5.	लकारार्थप्रकरणम्		10		
				सम्पूर्णयोगः	85	4

द्वितीयपत्रम्
CVYA502
सिद्धान्तकौमुदी-5
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्राः कृदन्तप्रत्ययबोधनपुरस्सरं कृदन्तप्रत्ययगतशब्दनिर्माणे समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः कृदन्तप्रत्ययानां प्रयोगं कृत्वा शब्दनिर्माणे पारङ्गताः भविष्यन्ति।
- छात्राः शब्दानां प्रकृतिप्रत्ययौ ज्ञास्यन्ति।

प्रथमभागः -

1.1 कृत्यप्रक्रिया - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.1. पूर्वकृदन्तप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.1. उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- बालमनोरमा-तत्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. अष्टाध्यायी - सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
		कृदन्तप्रकरणम् -	https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%205/		1
1.	1.1.	कृत्यप्रक्रिया		15	
2.	2.1.	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्		40	2
3.	3.1.	उत्तरकृदन्तप्रकरणम्		25	1
सम्पूर्णयोगः				80	4

तृतीयपत्रम्

CVYA503

परमलघुमञ्जूषा

क्रेडिट - 4

अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्रेभ्यः व्याकरणदर्शने गतिप्रदानम्।
- छात्रेभ्यः स्फोट-शक्ति-शाब्दबोधसहकारिकारणानां बोधः।

- छात्रेभ्यः विभिन्नदर्शनदिशा धात्वर्थज्ञानप्रदानम्।
- छात्रेभ्यः निपातार्थ-दशलकारादेशार्थ-कारकार्थ-समासवृत्त्यर्थानां शास्त्रार्थदिशा ज्ञानम्।
- छात्राः स्फोट-शक्ति-शाब्दबोधसहकारिकारण-धात्वर्थ-निपातार्थ-दशलकारादेशार्थ-कारकार्थ-समासवृत्त्यर्थानां विभिन्नमतानां ज्ञाने पारङ्गताः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1.1.आदितः शाब्दबोधसहकारिकारणनिरूपणं यावत् - 1.5 क्रेडिट 30
अङ्काः

- 1.1.1. मंगलाचरणम्
- 1.1.2. स्फोटभेदाः
- 1.1.3. शक्तिनिरूपणम्
- 1.1.4. लक्षणानिरूपणम्
- 1.1.5. व्यञ्जनानिरूपणम्
- 1.1.6. स्फोटनिरूपणम्
- 1.1.7. शाब्दबोधसहकारिकारणनिरूपणम्

द्वितीयभागः -

2.1.धात्वर्थनिरूपणतः लकारार्थनिरूपणं यावत् - 1.5 क्रेडिट 30
अङ्काः

- 2.1.1. धात्वर्थनिरूपणम्
- 2.1.2. निपातार्थनिरूपणम्
- 2.1.3. निपातविशेषाणामर्थविचारः
- 2.1.4. लकारार्थनिरूपणम्

तृतीयभागः -

3.1.कारकार्थनिरूपणतः समासादिवृत्त्यर्थनिरूपणं यावत् - 1 क्रेडिट 20
अङ्काः

- 3.1.1. कारकार्थनिरूपणम्
- 3.1.2. नामार्थनिरूपणम्
- 3.1.3. समासवृत्त्यर्थनिरूपणम्

निर्धारितग्रन्थः -

1. परमलघुमञ्जूषा

सहायकग्रन्थाः -

1. परमलघुमञ्जूषा - डॉ. जयशङ्करलाल त्रिपाठी, श्रीकृष्णदास अकादमी, वाराणसी।
2. परमलघुमञ्जूषा – आचार्य लोकमणि दाहाल, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट	
1.	आदितः शाब्दबोधसहकारिकारणनिरूपणं यावत्				1.5	
	1.1.1.	मंगलाचरणम्				2
	1.1.2.	स्फोटभेदाः				2
	1.1.3.	शक्तिनिरूपणम्				8
	1.1.4.	लक्षणानिरूपणम्				8
	1.1.5.	व्यञ्जनानिरूपणम्				8
2.	धात्वर्थनिरूपणतः लकारार्थनिरूपणं यावत्				1.5	
	2.1.1.	धात्वर्थनिरूपणतः लकारार्थनिरूपणं यावत्				14
	2.1.2.	निपातार्थनिरूपणम्				5
	2.1.3.	निपातविशेषाणामर्थविचारः				5
	2.1.4.	लकारार्थनिरूपणम्				10
3.	कारकार्थनिरूपणतः समासादिवृत्त्यर्थनिरूपणं यावत्				1	
	3.1.1.	कारकार्थनिरूपणम्				10
	3.1.2.	नामार्थनिरूपणम्				10
	3.1.3.	समासवृत्त्यर्थनिरूपणम्				5
			सम्पूर्णयोगः	90	4	

चतुर्थपत्रम्
CVYA504
प्रौढमनोरमा – 2
क्रेडिट – 4
अङ्काः – 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च –

- छात्रेभ्यः अक्सन्धितः स्वादिसन्धिपर्यन्तानां स्थितानां सूत्राणां शास्त्रार्थरीत्या विशिष्टावबोधनम्।
- छात्राः शास्त्रार्थरीत्या ग्रन्थस्थपङ्क्तिप्रकाशने दक्षाः भविष्यन्ति।
- छात्राः शब्दरत्नादिव्याख्यानामप्यवबोधने पारङ्गताः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. अक्सन्धिप्रकरणम् - 1.5 क्रेडिट 30 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. हक्सन्धिप्रकरणम् - 1.5 क्रेडिट 25 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.1. विसर्गसन्धिप्रकरणम् - .5 क्रेडिट 15 अङ्काः

3.2. स्वादिसन्धिप्रकरणम् - .5 क्रेडिट 10 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः-

1. प्रौढमनोरमा -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रौढमनोरमा (पञ्चसन्ध्यन्तो भागः) - डॉ.जयशंकरलाल त्रिपाठी, श्रीकृष्णदास अकादमी, वाराणसी।
2. प्रौढमनोरमा (पञ्चसन्ध्यन्तो भागः) - आचार्य द्वारिकाप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. प्रौढमनोरमा (अव्ययीभावान्तो भागः) 'भैरवी' सहिता - आचार्य गोपाल शास्त्री नेने, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी।

4. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
5. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभावन, वाराणसी।
6. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	1.	अच्सन्धिप्रकरणम्	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA==	30	1.5
2.	1.	हल्सन्धिप्रकरणम्	https://archive.org/details/VaiyakaranaSiddhantaKaumudiOfBhattojiDikshitaPt.GopalaShastriNene	20	1.5
3.	1.	विसर्गसन्धिप्रकरणम्	https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.292823	15	1
	2.	स्वादिसन्धिप्रकरणम्		15	
सम्पूर्णयोगः				80	4

पञ्चमपत्रम्

MVYA505

सिद्धान्तकौमुदी-2

क्रेडिट - 4

अङ्काः - 80

(पत्रमिदं व्याकरणविभागीयेतरच्छात्राणां कृते संकल्पितम्। व्याकरणविभागीयानाङ्कृते वेद-साहित्य-सर्वदर्शन- न्याय-ज्योतिष-धर्मशास्त्र-वेदान्त-मीमांसेत्यादिषु एकं भविष्यति। तस्य पाठ्यक्रमः तत्तद्विभागीयानां भविष्यति)

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्राः कृदन्तप्रत्ययबोधनपुरस्सरं कृदन्तप्रत्ययगतशब्दनिर्माणे समर्थाः भवेयुः।
- छात्राः कृदन्तप्रत्ययानां प्रयोगं कृत्वा शब्दनिर्माणे पारङ्गताः भविष्यन्ति।
- छात्राः शब्दानां प्रकृतिप्रत्ययौ ज्ञास्यन्ति।

प्रथमभागः -

1.2 कृत्यप्रक्रिया - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2.2. पूर्वकृदन्तप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

तृतीयभागः -

3.2. उत्तरकृदन्तप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

सहायकग्रन्थाः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. अष्टाध्यायी - सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
		कृदन्तप्रकरणम् -	https://archive.org/details/LaghuSiddhantKaumudiBhaimi/Laghu%20Siddhant%20Kaumudi%20Bhaimi%205/		1
1.	1.1.	कृत्यप्रक्रिया		15	
2.	2.1.	पूर्वकृदन्तप्रकरणम्		40	2
3.	3.1.	उत्तरकृदन्तप्रकरणम्		25	1
सम्पूर्णयोगः				80	4

प्रथमपत्रम्
CVYA601
प्रौढमनोरमा – 3
क्रेडिट – 4
अङ्काः – 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च –

- छात्रेभ्यः कारकप्रकरणस्याव्ययीभावसमासस्य च विशिष्टावबोधनम्।
- छात्रेभ्यः कारकविषये विभिन्नानां मतानां ज्ञानसामर्थ्यमुत्पादनम्।
- छात्राः शब्दरत्नादिव्याख्यानामप्यवबोधनं कृत्वा कारकसमासयोर्विषये पण्डिताः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. कारकप्रकरणम् - 3 क्रेडिट 60 अङ्काः

1.1. कर्तृकारकं कर्मकारकञ्च

1.2. करणकारकं सम्प्रदानकारकञ्च

1.3. अपादानतः अधिकरणं यावत्

द्वितीयभागः -

2. अव्ययीभावसमासप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः-

1. प्रौढमनोरमा -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रौढमनोरमा (कारकादव्ययीभावान्तो भागः) - डॉ. रमाकान्त पाण्डेय, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी।
2. प्रौढमनोरमा (अव्ययीभावान्तो भागः) - आचार्य द्वारिकाप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
3. प्रौढमनोरमा (अव्ययीभावान्तो भागः) 'भैरवी' सहिता - आचार्य गोपाल शास्त्री नेने, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी।
4. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
5. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
6. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.		कारकप्रकरणम्			3
	1.1.	कर्तृकारकं कर्मकारकञ्च		20	
	1.2.	करणकारकं सम्प्रदानकारकञ्च		20	
	1.3.	अपादानतः अधिकरणं यावत्		30	
2.	2.1.	अव्ययीभावसमासप्रकरणम्		20	1
सम्पूर्णयोगः				90	4

द्वितीयपत्रम्

CVYA602

सिद्धान्तकौमुदी - 6

क्रेडिट - 4

अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्रेभ्यः वैदिकशब्दानां व्युत्पादकयोः स्वरवैदिकयोः ज्ञानप्रदानम्।
- छात्राः स्वरवैदिकप्रक्रियायाः बोधनेन वेदेषु प्रतिपादितेषु शब्देषु स्वरज्ञानं सिद्धिप्रक्रियाज्ञानञ्च कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. वैदिकप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. स्वरप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

पाठ्यग्रन्थः-

1. सिद्धान्तकौमुदी -

सहायकग्रन्थाः -

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी - बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. वैदिकी प्रक्रिया - प्रो. जयशङ्करलाल त्रिपाठी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज, वाराणसी।
4. वैदिकी प्रक्रिया - प्रो. उमाशङ्कर शर्मा, ऋषि, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
5. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	वैदिकप्रकरणम्			40	2
2.	स्वरप्रकरणम्			50	2
सम्पूर्णयोगः				90	4

तृतीयपत्रम्
CVYA603
प्रौढमनोरमा - 4
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- छात्रेभ्यः अजन्तपुंल्लिङ्गप्रकरणस्थानां सूत्राणां
प्रौढमनोरमाव्याख्यामाध्यमेन विशिष्टावबोधनम्।
- छात्राः शब्दरत्नादिव्याख्यानामप्यवबोधनं कृत्वा
अर्थवदधातुरित्यादिविशिष्टसूत्राणां परिष्कारपुरस्सरं बोधवन्तो
भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. अजन्तपुंल्लिङ्गप्रकरणम् - 3 क्रेडिट 60

अङ्काः

1.1.अर्थवत्... इत्यतः सरूपाणामेकशेषः..... इति सूत्रं यावत्।

1.2.अमि पूर्वः इत्यतः अनङ् सौ इति सूत्रपर्यन्तम्।

द्वितीयभागः -

2. अजन्तपुंल्लिङ्गप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20

अङ्काः

2.1.हल्ङ्घ्राब्भ्यो..... इत्यतः रायो हलि इति सूत्रं यावत्।

पाठ्यग्रन्थः-

1. प्रौढमनोरमा -

सहायकग्रन्थाः -

1. प्रौढमनोरमा - आचार्य द्वारिकाप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. प्रौढमनोरमा 'भैरवी' सहिता - आचार्य गोपाल शास्त्री नेने, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी।

3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) - श्रीगोविन्दाचार्य, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
4. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (प्रथमो भागः) बालमनोरमा-तत्त्वबोधिनीसहिता-डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
5. अष्टाध्यायी- सूत्रपाठः - आचार्यगोपालदत्तपाण्डेयः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट	
1.	अजन्तुपुल्लिङ्गप्रकरणम्					
	1.1.	अर्थवत्... इत्यतः सरूपाणामेकशेषः..... इति सूत्रं यावत्।		30	3	
	1.2.	अमि पूर्वः इत्यतः अनङ् सौ इति सूत्रपर्यन्तम्।		30		
2.	अजन्तुपुल्लिङ्गप्रकरणम्					
	2.1.	हल्ङ्याभ्यो..... इत्यतः रायो हलि इति सूत्रं यावत्।		25	1	
				सम्पूर्णयोगः	85	4

चतुर्थपत्रम्
CVYA604
महाभाष्यम्
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च :-

- □ छात्रेभ्यः पाणिनिव्याकरणस्य प्रमाणभूतस्य पतञ्जलिविरचितस्य महाभाष्यस्यावबोधनम्।
- छात्रेभ्यः पशुपशाह्निक-प्रत्याहाराह्निकयोरध्यापनम्।
- छात्राः स्फोट-ध्वन्यात्मकौ शब्दौ ज्ञात्वा व्याकरणाध्ययनस्य प्रयोजनं व्याकरणपदार्थादींश्च ज्ञास्यन्ति।
- छात्राः अङ्गुणित्यादिमाहेश्वरसूत्राणां भाष्यदिशा व्युत्पादने समर्था भविष्यन्ति।

प्रथमभागः

1. महाभाष्यम् (पशुपशाह्निकम्) - 2 क्रेडिट, 40 अङ्काः
- 1.1. विषयप्रवेशः

- 1.2. महाभाष्यकारस्य परिचयः
- 1.3. स्फोटशब्दः
- 1.4. ध्वनिशब्दः
- 1.5. व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यानि प्रयोजनानि
- 1.6. व्याकरणाध्ययनस्यानुषङ्गिकानि प्रयोजनानि
- 1.7. शब्दानुशासनप्रतिपादनस्यावश्यकता
- 1.8. अनुबन्धचतुष्टयस्योपसंहारः
- 1.9. शब्दोपदेशस्य पद्धतिनिरूपणम्
- 1.10. जातिव्यक्तिपदार्थनिर्णयाधिकरणम्
- 1.11. शब्दनित्यत्वानित्यत्वविचारः
- 1.12. सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे
- 1.13. धर्मनियमाधिकरणम्
- 1.14. व्याकरणपदार्थनिरूपणाधिकरणम्
- 1.15. वर्णोपदेशप्रयोजनाधिकरणम्

द्वितीयभागः

2. प्रत्याहाराह्निकम् - 2 क्रेडिट, 40 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. व्याकरणमहाभाष्यम्

सहायकग्रन्थाः -

1. महाभाष्यम्(पस्पशाह्निकम्)- प्रो० जयशंकरलाल त्रिपाठी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी।
2. महाभाष्यम्(पस्पशाह्निकम्) - चारुदेव शास्त्री, श्रीमोतीलाल बनारसीदास प्रकाशन, दिल्ली।
3. पाणिनीयव्याकरणमहाभाष्यम्, प्रथमखण्डः - श्रीभार्गवशास्त्री- चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्)		https://archive.org/details/i.n.ernet.dli.2015.406302		
	1.1	विषयप्रवेशो महाभाष्यकारस्य परिचयश्च		2	
	1.2	स्फोटशब्दो ध्वनिशब्दश्च	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJITwp9YnKuA==#	2	
	1.3	व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यानि प्रयोजनानि	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=7q0wFPhZ2YvbF9Q0FD+dqA==#	4	2
	1.4	व्याकरणाध्ययनस्यानुषङ्गिकानि प्रयोजनानि		9	
	1.5	शब्दानुशासनप्रतिपादनस्यावश्यकता		4	

	1.6	अनुबन्धचतुष्टयस्योपसंहारः		4	
	1.7	शब्दोपदेशस्य पद्धतिनिरूपणम्		4	
	1.8	जातिव्यक्तिपदार्थनिर्णयाधिकरणम्		4	
	1.9	शब्दनित्यत्वानित्यत्वविचारः		4	
	1.10	सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे		4	
	1.11	धर्मनियमाधिकरणम्		3	
	1.12	व्याकरणपदार्थनिरूपणाधिकरणम्		3	
	1.13	वर्णोपदेशप्रयोजनाधिकरणम्		3	
2.	2.1.	प्रत्याहाराह्निकम्		40	2
सम्पूर्णयोगः				90	4

पञ्चमपत्रम्
MVYA605
 महाभाष्यम्
 क्रेडिट – 4
 अङ्काः – 80

(पत्रमिदं व्याकरणविभागीयेतरच्छात्राणां कृते संकल्पितम्। व्याकरणविभागीयानाङ्कृते वेद-साहित्य-सर्वदर्शन- न्याय-ज्योतिष-धर्मशास्त्र-वेदान्त-मीमांसेत्यादिषु एकं भविष्यति। तस्य पाठ्यक्रमः तत्तद्विभागीयानां भविष्यति)

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्रेभ्यः पाणिनिव्याकरणस्य प्रमाणभूतस्य पतञ्जलिविरचितस्य महाभाष्यस्यावबोधनम्।
- छात्रेभ्यः पशुशाहिनक-प्रत्याहाराहिनकयोरध्यापनम्।
- छात्राः स्फोट-ध्वन्यात्मकौ शब्दौ ज्ञात्वा व्याकरणाध्ययनस्य प्रयोजनं व्याकरणपदार्थादीञ्च ज्ञास्यन्ति।
- छात्राः अङ्गुणित्यादिमाहेश्वरसूत्राणां भाष्यदिशा व्युत्पादने समर्था भविष्यन्ति।

प्रथमभागः

1. महाभाष्यम् (पशुशाहिनकम्) - 2 क्रेडिट, 40 अङ्काः

- 1.1. विषयप्रवेशः
- 1.2. महाभाष्यकारस्य परिचयः
- 1.3. स्फोटशब्दः
- 1.4. ध्वनिशब्दः
- 1.5. व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यानि प्रयोजनानि
- 1.6. व्याकरणाध्ययनस्यानुषङ्गिकानि प्रयोजनानि
- 1.7. शब्दानुशासनप्रतिपादनस्यावश्यकता
- 1.8. अनुबन्धचतुष्टयस्योपसंहारः
- 1.9. शब्दोपदेशस्य पद्धतिनिरूपणम्
- 1.10. जातिव्यक्तिपदार्थनिर्णयाधिकरणम्
- 1.11. शब्दनित्यत्वानित्यत्वविचारः
- 1.12. सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे
- 1.13. धर्मनियमाधिकरणम्
- 1.14. व्याकरणपदार्थनिरूपणाधिकरणम्
- 1.15. वर्णोपदेशप्रयोजनाधिकरणम्

द्वितीयभागः

2. प्रत्याहाराहिनकम् - 2 क्रेडिट, 40 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. व्याकरणमहाभाष्यम्

सहायकग्रन्थाः -

1. महाभाष्यम्(पस्पशाह्निकम्)- प्रो० जयशंकरलाल त्रिपाठी, चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस,
2. महाभाष्यम्(पस्पशाह्निकम्) - चारुदेव शास्त्री, श्रीमोतीलाल बनारसीदास प्रकाशन, दिल्ली।
3. पाणिनीयव्याकरणमहाभाष्यम्, प्रथमखण्डः - श्रीभार्गवशास्त्री- चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापनहोरा	क्रेडिट
1.	महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्)		https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.406302		
	1.1	विषयप्रवेशो महाभाष्यकारस्य परिचयश्च		2	2
	1.2	स्फोटशब्दो ध्वनिशब्दश्च		2	
	1.3	व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यानि प्रयोजनानि	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=OcXGfDp/okkJlTwp9YnKuA==#	4	
	1.4	व्याकरणाध्ययनस्यानुषङ्गिकानि प्रयोजनानि	https://epgp.inflibnet.ac.in/Home/ViewSubject?catid=7q0wFPhZ2YvbF9Q0FD+dqA==#	9	
	1.5	शब्दानुशासनप्रतिपादनस्यावश्यकता		4	
	1.6	अनुबन्धचतुष्टयस्योपसंहारः		4	
	1.7	शब्दोपदेशस्य पद्धतिनिरूपणम्		4	
	1.8	जातिव्यक्तिपदार्थनिर्णयाधिकरणम्		4	
	1.9	शब्दनित्यत्वानित्यत्वविचारः		4	
	1.10	सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे		4	
	1.11	धर्मनियमाधिकरणम्		3	
	1.12	व्याकरणपदार्थनिरूपणाधिकरणम्		3	
	1.13	वर्णोपदेशप्रयोजनाधिकरणम्		3	
2.	2.1.	प्रत्याहाराह्निकम्		40	2
सम्पूर्णयोगः				90	4

सप्तमषाण्मासि

कः

प्रथमपत्रम्
CVYC701
वाक्यपदीयम्
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्रेभ्यः आचार्यभर्तृहरेः परिचयप्रदानपुरस्सरं व्याकरणदर्शने गतिप्रदानम्।
- छात्रेभ्यः शब्दब्रह्मणः विषये जिज्ञासामुत्पाद्य व्याकरणशास्त्रं मोक्षसाधकमिति बोधः।
- छात्रेभ्यः व्याकरणशास्त्रस्य महिमां विज्ञाप्य वर्ण-वाग्भेदादिविषये दार्शनिकदृष्ट्या परिज्ञानम्।
- छात्राः व्याकरणदर्शनस्य पारम्भिकस्तरस्य ज्ञाने सक्षमाः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. आदितः 36 कारिकापर्यन्तम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. 37 तः 84 कारिकापर्यन्तम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

तृतीयभागः -

3. 85 तः 127 कारिकापर्यन्तम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4. 128 तः 156 कारिकापर्यन्तम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. वाक्यपदीयम्(ब्रह्मकाण्डम्)

सहायकग्रन्थाः –

1. वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्) - आचार्य सूर्यनारायणशुक्ल, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी।
2. वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्) – डॉ. शिवशङ्कर अवस्थी, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्) – अम्बाकर्त्री टीकायुक्त, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापन होरा	क्रेडिट
1	1	आदितः 36 कारिकां यावत्		25	1
2	1	37 तः 84 कारिकां यावत्		25	1
3	1	85 तः 127 कारिकां यावत्		20	1
4	1	128 तः 156 कारिकां यावत्		20	1
सम्पूर्णयोगः				90	4

द्वितीयपत्रम्

CVYC702

परिभाषेन्दुशेखरः-1

क्रेडिट – 4

अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □छात्रेभ्यः आचार्यनागेशस्य परिचयप्रदानपुरस्सरं पाणिनिव्याकरणस्य प्रक्रियायां प्रमाणभूतायाः शास्त्रत्वसम्पादनोद्देशप्रकरणे पठितायाः परिभाषायाः विभिन्नमतदृष्ट्या अवबोधनम् ।
- छात्राः शास्त्रत्वसम्पादनोद्देशभूतानां परिभाषाणां प्रौढज्ञानेन पाणिनिसूत्रार्थविचारे पण्डिताः भविष्यन्ति।
- छात्रेभ्यः पाणिनिव्याकरणस्य प्रक्रियायां प्रमाणभूतायाः बाधबीजप्रकरणे पठितायाः परिभाषायाः विभिन्नमतदृष्ट्या अवबोधनम् ।
- छात्राः बाधबीजप्रकरणे समागतानां परिभाषाणां प्रौढज्ञानेन पाणिनिसूत्रार्थविचारे पण्डिताः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. आदितः 15 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20
अङ्काः

द्वितीयभागः -

1. 16 तः 25 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20
अङ्काः

तृतीयभागः -

1. 26 तः 40 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20
अङ्काः

चतुर्थभागः -

1. 41 तः 56 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20
अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. परिभाषेन्दुशेखरः

सहायकग्रन्थाः -

1. परिभाषेन्दुशेखरः - आचार्य विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।
2. परिभाषेन्दुशेखरः - भैरवी व्याख्या, श्री लक्ष्मण शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी।
3. परिभाषेन्दुशेखरः - भूति व्याख्या, श्री गोविन्द शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभा	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापन	क्रेडि
------	------	------------------	---------------------------	---------	--------

	गः		होरा	ट
1	1	आदितः 15 परिभाषां यावत्	25	1
2	1	16 तः 25 परिभाषां यावत्	25	1
3	1	26 तः 40 परिभाषां यावत्	20	1
4	1	41 तः 56 परिभाषां यावत्	20	1
सम्पूर्णयोगः			90	4

**तृतीयपत्रम्
CVYC703**

लघुशब्देन्दुशेखरः-1

क्रेडिट - 4

अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्रेभ्यः पाणिनिव्याकरणपरम्परां प्रौढग्रन्थरूपेणावस्थितस्य सिद्धान्तकौमुद्याः व्याख्याभूतस्य लघुशब्देन्दुशेखरस्य विभिन्नपक्षाणामवबोधः।
- छात्रेभ्यो दार्शनिकदृष्ट्या सूत्राणां परिष्कारकरणे सामर्थ्यमुत्पादनम्।
- छात्राः प्रौढज्ञानेन सूत्राणां परिष्कारकरणे दक्षाः भविष्यन्ति।

पाठ्यांशः - लघुशब्देन्दुशेखरः(आदितः परिभाषाप्रकरणं यावत्)

प्रथमभागः -

1. संज्ञाप्रकरणम् - 3 क्रेडिट 60 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. परिभाषाप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुशब्देन्दुशेखरः - आचार्य विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, वाराणसी।
2. लघुशब्देन्दुशेखरः -- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

3. लघुशब्देन्दुशेखरः –
वाराणसी

प्रो. बालशास्त्री, वाणी विलास प्रकाशन,

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापन होरा	क्रेडिट
1	1	संज्ञाप्रकरणम्		50	3
2	1	परिभाषाप्रकरणम्		30	1
सम्पूर्णयोगः				80	4

अष्टमषाण्मासि

प्रथमपत्रम्
CVYC801
परिभाषेन्दुशेखरः-2
क्रेडिट - 4
अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □ छात्रेभ्यः पाणिनिव्याकरणस्य प्रक्रियायां प्रमाणभूतायाः बाधबीजप्रकरणे शास्त्रशेषप्रकरणे च पठितायाः परिभाषायाः विभिन्नमतदृष्ट्या अवबोधनम् ।
- छात्राः बाधबीजप्रकरणे शास्त्रशेषप्रकरणे च समागतानां परिभाषाणां प्रौढज्ञानेन पाणिनिसूत्रार्थविचारे पण्डिताः भविष्यन्ति।

प्रथमभागः -

1. 57 तः 70 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

द्वितीयभागः -

2. 71 तः 90 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

तृतीयभागः -

3. 91 तः 114 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

चतुर्थभागः -

4. 115 तः 132 परिभाषां यावत् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. परिभाषेन्दुशेखरः

सहायकग्रन्थाः -

1. परिभाषेन्दुशेखरः - आचार्य विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

2. परिभाषेन्दुशेखरः - भैरवी व्याख्या, श्री लक्ष्मण शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत संस्थान, वाराणसी।

3. परिभाषेन्दुशेखरः - भूति व्याख्या, श्री गोविन्द शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापन होरा	क्रेडिट
1	1	57 तः 70 परिभाषां यावत्		25	1
2	1	71 तः 90 परिभाषां यावत्		25	1
3	1	91 तः 114 परिभाषां यावत्		20	1
4	1	115 तः 132 परिभाषां यावत्		20	1
सम्पूर्णयोगः				90	4

लघुशब्देन्दुशेखरः-2

क्रेडिट - 4

अङ्काः - 80

पत्रस्योद्देश्यानि परिणामाश्च -

- □छात्रेभ्यः पाणिनिव्याकरणपरम्परां प्रौढग्रन्थरूपेणावस्थितस्य सिद्धान्तकौमुद्याः व्याख्याभूतस्य लघुशब्देन्दुशेखरस्य विभिन्नपक्षाणामवबोधः।
- छात्रेभ्यो दार्शनिकदृष्ट्या सूत्राणां परिष्कारकरणे सामर्थ्यमुत्पादनम्।
- छात्राः प्रौढज्ञानेन सूत्राणां परिष्कारकरणे दक्षाः भविष्यन्ति।

पाठ्यांशः - लघुशब्देन्दुशेखरः(अक्सन्धितः स्वादिसन्धिपर्यन्तम्)

प्रथमभागः -

1. अक्सन्धिप्रकरणम् - 2 क्रेडिट 40 अङ्काः

द्वितीयभागः -

1. हल्सन्धिप्रकरणम् - 1 क्रेडिट 20 अङ्काः
2. विसर्गसन्धिप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः
3. स्वादिसन्धिप्रकरणम् - 0.5 क्रेडिट 10 अङ्काः

निर्धारितग्रन्थः -

1. लघुशब्देन्दुशेखरः - आचार्य विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, वाराणसी।
2. लघुशब्देन्दुशेखरः -- डॉ. शिवप्रसाद शर्मा, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।
3. लघुशब्देन्दुशेखरः - प्रो. बालशास्त्री, वाणी विलास प्रकाशन, वाराणसी

पाठयोजना -

भागः	उपभागः	पाठ्यक्रमविवरणम्	Hyperlink	अध्यापन होरा	क्रेडिट
1	1	अक्सन्धिप्रकरणम्		45	2
2	1	हल्सन्धिप्रकरणम्		25	1
	2	विसर्गसन्धिप्रकरणम्		10	0.5
	3	स्वादिसन्धिप्रकरणम्		10	0.5
सम्पूर्णयोगः				90	4

तृतीयपत्रम्
CVYC803
लघुशोधप्रबन्धः
क्रेडिट - 12
अङ्काः - 240